

Werkverslag Predikant protestantse gemeente Vries (2/3)

Aan het einde van het seizoen is het tijd om de balans op te maken.

Het jaarlijks werkverslag verschaft een overzicht van mijn werkzaamheden als predikant (in 2/3 werktijd). Het is een hulpmiddel voor mij zelf om bepaalde ontwikkelingen te zien en wellicht blinde vlekken te ontdekken. Daarom bied ik het verslag graag aan anderen aan, de leden van de kerkenraad uiteraard, maar ook aan iedereen die zich betrokken voelt bij de kerkelijke gemeente en/of bij mijn werk. Zij kunnen kritisch meelesen en – kijken.

Het werk van de predikant verandert, net zoals de kerkelijke wereld verandert. Zolang ik dit mooie ambt uitoefen hebben we te maken met kerkverlating, krimp en vergrijzing. Nieuwe ontwikkelingen dienen zich aan. Dat zijn processen die zich over meer dan één jaar uitspreiden. Het speelveld waarin je opereert is altijd in beweging. Zelf beweeg je mee, of probeer je dat te doen.

In onderstaande hoop ik dat op een aantal onderdelen duidelijk te kunnen maken.

Vieren

Bij alle veranderingen blijft de (zondagse) eredienst een belangrijk element in het kerkelijk leven en zeker in dat van de werkweek van de predikant.

Ik ga graag voor, in eigen gemeente of daarbuiten. In Vries ben ik op eigen verzoek wat meer ingeroosterd (dan op basis van 2/3), maar gelukkig zijn er ook gastpredikanten die zorgen voor de nodige veelkleurigheid en variatie.

Zelf probeer ik dat laatste ook te doen. Met name op de eerste zondagen van de maand proberen we rekening te houden met onze gasten, jonge gezinnen uit Vries. Ook willen we recht doen aan de behoefte aan meer variatie in liedkeuze, binnen een bepaalde bandbreedte. Het blijkt dat je het wat dat betreft nooit iedereen naar de zin kunt maken. Soms komen dingen die je van te voren hebt bedacht, toch niet zo uit de verf als je verwacht.

Het is goed dat het gesprek over de eredienst, en dan ook wat dieper over wat mensen daarin beweegt, bezielt en wel of niet inspireert, gevoerd blijft worden. In de ambtsgroep vieren maar ook breder wat mij betreft. Ondertussen verhinderen we niet dat het kerkbezoek gestaag daalt. Des te belangrijker dat we ook open blijven staan voor echt alternatieve vormen van vieren, ook buiten de zondag.

Een paar highlights:

In de zomer van 2022 heb ik drie thema-vieringen besteed aan het Onze Vader. In die periode konden mensen verschillende gebedsteksten aanleveren die werden verzameld in een plakboek onder de toren.

In oktober hebben we na jaren weer eens een avond voor onze lectoren verzorgd. Onder leiding van een professionele logopediste Rimmie Panneman uit Assen, hebben we geoefend en elkaar feedback gegeven.

Met veel plezier hebben we weer vorm gegeven aan de woensdagavond vespers in de 40dagentijd, met veel belangstelling dit jaar. Bijzonder vond ik het om met een klein groepje 'de Kruisweg te bidden', op Goede Vrijdag 15 uur. Dit naar aanleiding van de expositie van de Kruisweg in de kerk in die periode.

Leuke herinneringen heb ik aan de gezinsvieringen met Pasen (badjas) en Pinksteren (bolletjes wol, << zie foto).

Twee keer per jaar werk ik mee aan de viering in de Kornoeljhof, die ook een ander karakter heeft gekregen, vooral ook door de veranderingen van de bewonerspopulatie.

Cijfers:

24 zondagen in Vries, excl. Kerstavond, Paastridium, Hemelvaart

(10 gastbeurten, 3 zondagen in Assen – daarnaast dit jaar ook enkele keer dubbel met dienst in Vries en in Assen aansluitend).

Pastoraat

De trend is al jarenlang dat het aantal bezoeken door mij als predikant afgelegd, daalt (dit jaar 74).

Daar zijn volgens mij verschillende redenen voor: terugloop leden; veranderend verwachtingspatroon; minder urgentie; maar het kan ook zijn dat ik er zelf minder alert op ben.

Dat laatste probeer ik natuurlijk voor te zijn. Ik bezoek mensen op verzoek, of als er op geattendeerd wordt vanuit het wijkteam, maar neem ook zelf initiatief. Hoewel ik niet in Vries woon, probeer ik wel goed bereikbaar te zijn en beschikbaarheid uit te stralen.

In het Centraal Overleg Pastoraat (COP) blijven we met elkaar scherp op het omzien naar elkaar in de gemeente. We besteden aandacht aan de zorgvuldige voorbereiding van de gedachtenisdienst (laatste zondag van het kerkelijk jaar), de uitvoering van de Kerkbalans, het verzorgen en verspreiden van de Paasgroet.

In het weekend van 12 – 14 mei hebben we op vrijdagavond onder het motto van het Jaarthema Aan Tafel, tafelgesprekken georganiseerd voor geïnteresseerden. Er hebben in totaal zo'n 35 mensen aan meegedaan.

Het is fijn dat er zoveel betrokken en attente bezoekmedewerkers en ouderlingen zijn. Zij zijn de ogen en oren van onze kerkelijke gemeente.

Leren

In de zomer organiseer ik samen met Frits de Lange een Summerschool. Een nieuwe vorm die de afgelopen jaren is gegroeid. De editie van 2022 was gewijd aan het thema Aandacht en resonantie – op zoek naar een nieuwe verhouding tot de wereld, met lezingen over filosofen als Iris Murdoch, Hartmut Rosa en Simone Weil. Daarnaast was er een workshop tekenen, om de aandacht te oefenen...

Het is een leuke vorm om iets van kennis en ideeën te delen, waar een breed publiek uit de regio op afkomt. (Voor deze zomer zijn twee dagen inmiddels volgeboekt!). Het stimuleert mij zelf ook om te blijven studeren en dat te verwerken door het weer door te geven.

Daarnaast is er het programma vanuit de Ambtsgroep Leren, met een gevarieerd aanbod.

In augustus hebben we met gemeenteleden uit Vries, Assen, Bovensmilde (e.o.) een dagreis naar de Floriade (zie foto>>) gemaakt, met o.a. bezoek aan het kerkelijk paviljoen.

In januari was ik bij de gedichtenavond met collega Peter van de Peppel.

Op de biddag in maart ontvingen we Alain Verheij, theoloog en schrijver, over zijn boek Geld en Goed, waar veel mensen ook van buiten Vries afkwamen.

Rondom deze lezing had ik met collega Daniël Kehanpour uit Assen een klein programma gemaakt, met een gespreksavond en een filmvertoning. Daar was een bescheiden belangstelling voor (zelf heb ik de film helaas gemist).

Door en naast dat alles, houd ik mijn eigen studie op peil. Door het lezen (en recenseren) van relevante literatuur, maar ook door soms studiedagen te bezoeken.

Zo deed ik in juli mee aan de conferentie te Hilversum van de Vereniging voor Theologie, thema: theologie en literatuur.

In november was ik bij het symposium in Amsterdam rond het boek Boven is onder ons. Denken over God na God, van Rick Benjamins.

In april nam ik deel aan de studiedag Harde feiten, zachte krachten, over ecologie, de kerk en theologie in beweging, aan de TU te Utrecht (NGK).

In april was ik uitgenodigd om een bijdrage te leveren aan het Henri Veldhuis-symposium te Culemborg over 75 Jaar Nakba en in mei was ik bij de boekpresentatie van Munther Isaac, Palestijns christen en schrijver van De andere kant van de Muur.

Dit laatste is uitvloeisel van het mijn toetreding, sinds een jaar, tot de werkgroep theologie van Kairos-Sabeel, een organisatie die zich sterk maakt voor de Palestijnse christenen en zich inzet voor een rechtvaardige vrede.

Over het boek van Isaac ga ik dit najaar een leeskring houden.

Zo komen studie en praktijk in elkaars verlengde te liggen.

Daarnaast vermeld ik dat ik ook dit jaar weer als docent betrokken was bij de kerkelijke cursus Theologie voor Gemeenteleden. In Groningen heb ik mijn medewerking (na 20 jaar?) beëindigd. In Assen geef ik het vak Filosofie en daarnaast enkele lessen Dogmatiek.

Kerk in het dorp

In juni 2022 hebben we een succesvolle tweede editie van het Bonifatiusfestival gehouden. In de evaluatie bleek echter dat het niet haalbaar is om daar een jaarlijks evenement van te maken, ook niet in afgeslankte vorm.

Misschien is het over een paar jaar wel weer aan de orde. Eventueel gecombineerd met aandacht voor 1250 jaar kerk in Vries / Noord-Drenthe. Volgens ons eigen informatieboekje is in 775 door Willehad een eerste houten vakwerkkerk gesticht, al is de precieze datum niet meer te achterhalen. Het komt bij zo'n eerbiedwaardige ouderdom niet op een of twee jaar aan, maar dit historische gegeven zou wat mij betreft aanleiding kunnen zijn om daar op gepaste manier aandacht aan te besteden.

In de zomer van 2022 ontstond er veel ophef over de gebrekkige opvang van asielzoekers. In Ter Apel waren mensen gedwongen om buiten te slapen. Artsen zonder Grenzen zag zich gedwongen voor het eerst in ons welvarend Nederland noodhulp te verlenen.

Na een klemmende oproep hebben wij, net als veel kerken in het Noorden, meegeholpen bij de noodopvang van een aantal asielzoekers. Door inzet van onze diakenen en met steun en hulp van veel vrijwilligers uit gemeente en dorp, kon dit voor een aantal weken gerealiseerd worden. Daarna is de opvang overgegaan naar o.a. het Wapen van Vries.

Daarnaast zijn enkelen uit onze gemeente al langer betrokken bij de opvang en begeleiding van Oekraïense vluchtelingen.

Zelf was ik even bij de noodopvang betrokken, en nadien nog een keer bij overleg met en vanuit INLIA. De problemen in de opvang blijven bestaan, deels door politiek onvermogen en onwil om tot een goede structurele aanpak te komen. Aan kerken blijft de taak om te waken voor humaniteit en gerechtigheid, en om de (landelijke) overheid te bepalen bij haar primaire verantwoordelijkheden.

In december konden we weer de Kerstmiddag voor ouderen houden, in het café. Er komen daar altijd enkele ouderen die niet of nauwelijks kerkelijk betrokken zijn, maar wel graag aan deze laagdrempelige kerstviering mee doen.

Daarnaast was er dit jaar ook weer de Kerstwandeling waar veel (jonge) dorpsbewoners aan meedoen.

Met de kerstmarkt – en natuurlijk met de traditionele Kerstnachtdienst – mooie momenten van verbinding met het dorp.

Naast de asielopvang ontstond er vorig jaar ook veel maatschappelijke onrust door de regeringsplannen voor het stikstofbeleid. Met enkele boeren uit onze gemeente had ik contact, om te peilen 'hoe de vlag erbij hing'. Daarnaast hebben we, vanuit ambtsgroep Leren maar ook vanuit de werkgroep Groene Kerk, gezocht naar een goede vorm om het gesprek hierover in de gemeente aan te gaan. Want het gaat hier om oprechte zorgen, van mensen die hun brood moeten verdienen in de landbouw en van iedereen die zich zorgen maakt om de leefomgeving en om het klimaat.

De landelijke kerk reikte een methode aan, in de lijn van het jaarthema Aan Tafel, waar we dankbaar gebruik van hebben gemaakt. In maart (daags na de beladen provinciale verkiezingen) gingen we in gesprek, aan de hand van geluidsfragmenten van diverse betrokkenen, met open vragen en met respect voor ieders mening en emoties.

Wat mij betreft een goed voorbeeld van hoe juist een kerk, als gemeenschap van mensen van diverse achtergronden, verbindend kan optreden. Al is dat natuurlijk niet met één gespreksavond gedaan.

Bij dit thema is ook van belang de maandelijkse (halve) pagina die we als protestantse gemeente mogen vullen in de Krant van Tynaarlo. Hoewel ik daar zelden inhoudelijke reactie op krijg, hoor ik van diverse mensen dat dit breed in het verspreidingsgebied gelezen wordt. Bij het invullen van de pagina probeer ik daar rekening mee te houden. Niet teveel binnenkerkelijk nieuws, maar uitnodigend voor een bredere kring.

Overigens hebben we dit seizoen een begin gemaakt met het opnieuw onder de loep nemen van onze communicatie. Daar gaan we mee verder, om een goede afstemming te vinden tussen Kerkblad, nieuwsbrief, website, social media, maandpagina en evt. andere communicatiemiddelen.

Enkele 'losse' activiteiten

In de zomer hebben we een delegatie van de Duitse kerk ontvangen, op werkbezoek in Nederland bij diverse diaconale projecten. Diaken Herma van Ee heeft verteld over hoe bij ons de diaconie werkt en ik mocht iets vertellen over Kirche im Dorf (in mijn beste Duits). We gingen daarna lunchen bij Plaats de Wereld. Een leuke ontmoeting.

Op 1 oktober ontving ik een groep oud-cursisten van de TVG en heb daar een inleiding gehouden over de theologische achtergronden van Groene Kerk, en daarbij verteld over onze activiteiten in dat kader.

In november ontvingen we Lucas de Groot in de kerk. Hij is als kind opgegroeid met de kerk, waar zijn vader predikant was. Hij is geïnteresseerd in de ley-lijnen die ook door de kerk lopen en wilde graag ter plaatse onderzoek doen. Met een klein groepje geïnteresseerden, inclusief Marcus Rona als onze eigen wichelroedeloper, hebben we ons verbaasd over de rijke geschiedenis van ons kerkgebouw.

Tijdens een lezing in Eernewoude >>

In najaar heb ik een paar maal contact gehad met de afdeling communicatie van de gemeente. Men had daar intern besloten om ons kerkblad uit de informatie in de ontvangsthal van het gemeentehuis te verwijderen. Daar hebben we bezwaar tegen gemaakt, met succes.

In april ben ik gevraagd om mee te werken aan een uitzending van Spot TV Groningen, een online zender voor jongeren, in een programma over omgaan met verlies/rouw.

Sinds april ben ik consulent van de protestantse gemeente Rolde, waar een predikantsvacature is ontstaan. De consulent adviseert bij het beroepingswerk.

Voor de landelijke kerk ben ik actief in de commissie Singuliere gaven. Daar kunnen kandidaten zich melden die predikant begeren te worden maar niet de vereiste vooropleiding hebben doorlopen. Mijn betrokkenheid bij de meewerkgroep van de Dorpskerkenbeweging van de PKN heb ik beëindigd, omdat ik weigerde een VOG te overleggen (om vrijwilligerswerk te doen in een organisatie waarin ik al 35 jaar werkzaam ben).

Daarnaast is het goed om te melden dat ik in september lid van de Raad van Toezicht van de VCOG ben geworden, de stichting voor christelijke onderwijs in de stad Groningen. Mijn portefeuille is identiteit.

Ten slotte

De afgelopen periode werd voor mij persoonlijk mede gekleurd door het ziekteproces en het uiteindelijk overlijden van mijn vader, dat de nodige tijd en aandacht vroeg. We hebben het als zeer waardevol ervaren dat twee leden van de kerkenraad bij het afscheid aanwezig waren, naast alle andere tekenen van medeleven. Dank daarvoor.

Ik dank Esther voor de prettige collegiale samenwerking en uiteraard alle anderen, vrijwilligers, de kosters en musici, en ieder die bij de kerkelijke gemeente betrokken is. Predikanten lijken vaak solisten, maar je kunt het vak niet uitoefenen zonder samen te werken met tal van mensen, die jou hun vertrouwen geven. Ook daar ben ik dankbaar voor en ik prijs me gelukkig met zoveel welwillendheid in de gemeente van Vries.

De laatste tijd gebeurt het vaker dat mensen mij vragen: 'hoe lang moet jij nog werken?' Misschien komt het doordat ik er ouder uitzie dan ik ben (??) of omdat veel collega's inmiddels aan hun emeritaat toe zijn (een probleem dat de komende tijd nijpender kan worden?).

De vraag brengt me wat in verlegenheid, ook vanwege dat 'nog'.

Laat ik zeggen, dat ik mijn werk iedere dag met vreugde en met betrokkenheid doe en dat ik hoop dat ik dat (nog) lang mag blijven doen....

*Laat dan mijn hart U toebehoren
en laat mij door de wereld gaan
met open ogen, open oren
om al uw tekens te verstaan.
Dan is het aardse leven goed,
omdat de hemel mij begroet.
(Lied 978, vers 4)*

Bert Altena, 30 juni 2023